

Gewone gunnera

Gunnera tinctoria

Laatste update: 03-01-2024

[Gewone gunnera](#) wordt in de handel ook reuzenrabarber en mammoetblad genoemd. De overblijvende plant heeft zeer grote handvormig gelobde bladeren, tot wel 2 meter doorsnede, en kan 2 meter hoog worden. De bladstelen zijn ietwat roodachtig. De bloeiwijze kan 100 cm hoog worden, begint rood en compact, strekt zich vervolgens en wordt groen en verkleurt later naar roodbruin als de zaden rijpen. De bladeren sterven af in de winter en de plant overwintert met wortelstokken.

Gewone gunnera kan verward worden met *Gunnera manicata* en met een hybride tussen *Gunnera tinctoria* en *Gunnera manicata*: *Gunnera x cryptica*. Meer informatie over de herkenning van *G. tinctoria*, *G. manicata* en hun hybride is [hier](#) te vinden. Voorgenoemde planten en hybriden lijken sterk op elkaar en zijn in de handel onder dezelfde namen, reuzenrabarber en mammoetblad, te vinden.

Foto: J. Caffrey ([Q-bank](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2023

Gewone gunnera heeft zich gevestigd in Ierland, Frankrijk, Portugal (alleen op het Azoreneiland Sao Miguel) en het Verenigd Koninkrijk. De verwachting is dat deze plant zich ook kan vestigen in België, Denemarken, Duitsland, Nederland en het noordwesten van het Iberisch schiereiland (Portugal en Spanje). In Nederland, België, Denemarken en Duitsland zal eventuele vestiging niet langdurig zijn omdat de planten afsterven in één strenge winter of droge zomer. Gewone gunnera is alleen invasief in Ierland, het eiland Sao Miguel en het Verenigd Koninkrijk en kan dat worden in het noordwesten van het Iberisch schiereiland.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

Een gevestigde plant verspreidt zich door ondergrondse wortelstokken en vormt zo een dicht bestand. Door de omvang van de plant, al vroeg in het voorjaar, worden andere planten verdrongen. Het invasieve gedrag van gewone gunnera varieert sterk, afhankelijk van het geografische gebied en de habitat. In Ierland en het Verenigd Koninkrijk kan de plant grote monoculturen vormen die de oorspronkelijke vegetatie vervangen en de natuurlijke successie beïnvloeden. In Europa is gewone gunnera slechts matig invasief, alleen in gebieden met milde winters en een hoge regenval en luchtvochtigheid.

Effect op ecosystemendiensten

Er kan erosie optreden wanneer op een helling (dijken, talud) een dichte vegetatie van gewone gunnera in de winter bovengronds afsterft, omdat er dan geen vegetatie meer is om de grond vast te houden. Daardoor kan de waterregulering worden verstoord.

Overige effecten

Er zijn geen effecten bekend.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de gewone gunnera op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2023

Gewone gunnera komt alleen aangeplant voor in de Nederlandse natuur.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

In Nederland wordt gewone gunnera alleen aangeplant gevonden. De plant is vorstgevoelig. Hierdoor zal de plant in de natuur geen grote, dichte bestanden vormen.

3. Wet- en regelgeving

Gewone gunnera staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

4. Wat te doen?

Gewone gunnera in uw tuin mag blijven, maar mag zich niet vermeerderen. Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Omdat deze plant een beperkt aantal grote bloeiwijzen vormt, is het verwijderen van de bloeistengels voor de zaadzetting ook een optie. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval.

Alternatieven voor deze en andere invasieve tuinplanten vindt u op tuinernietin.nl.

Als gewone gunnera in de natuur wordt waargenomen, is het advies de planten zo snel mogelijk te verwijderen. Jonge planten kunnen met de hand worden uitgetrokken of met een schop worden uitgestoken, waarbij alle wortelstokken zorgvuldig moeten worden verwijderd.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen. Informatie over mogelijke managementmaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

Meldingen van de gewone gunnera in de natuur kunnen worden doorgegeven via waarneming.nl.

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Gewone gunnera is oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika.

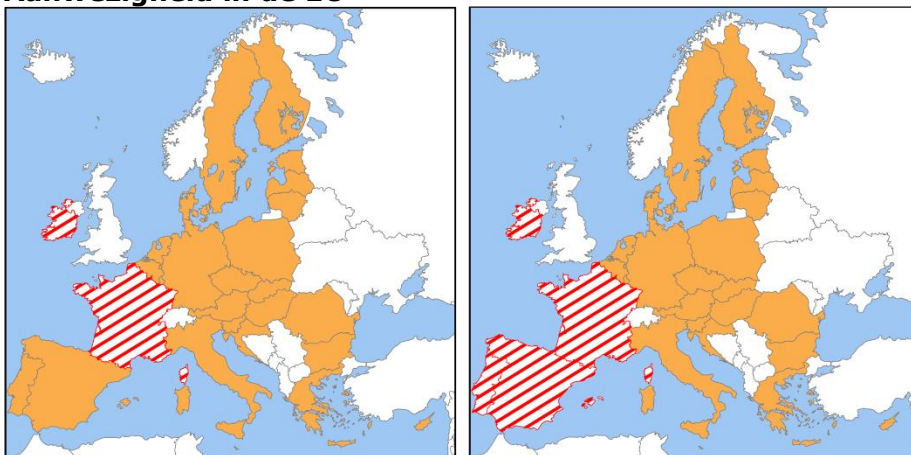
Habitat

In Ierland komt de plant voor langs rivieroeveren, oevers van meren en vijvers, kliffen en verstoorde gebieden als landbouwgronden, wegbermen, steengroeven en sloten. De plant groeit op diverse grondsoorten, heeft vrij veel water nodig en is redelijk zouttolerant.

Introductieroute Europa

Al rond 1849 is gewone gunnera voor het eerst in Europa (Groot-Brittannië) geïntroduceerd als sierplant. Door verspreiding via zaad en dumpen van tuinafval komt de plant in de natuur.

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2023 (rood gearceerde landen). Bron: [CABI, 2023](#). Rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). Bron: [Europese risicobeoordeling](#). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven.

Introductieroute Nederland

Gewone gunnera is als sierplant aangeplant in tuinen in Nederland.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2023: gewone gunnera komt alleen aangeplant voor in Nederland.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie van gewone gunnera is verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2017.

Gewone gunnera heeft zich niet gevestigd in Nederland. Door de vorstgevoeligheid en hoge eisen aan vochtigheid is de kans op vestiging gering. De plant vormt grote hoeveelheden zaad dat lang kiemkrachtig blijft. Verspreiding van zaad vindt vooral plaats door de wind, water en vogels.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- CABI, 2023. [Gunnera tinctoria](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 03-01-2024.
- EPPO, 2023. [Gunnera tinctoria](#). In: EPPO Global database, Paris, France. Bezocht op 03-01-2024.
- Nederlands Soortenregister. [Gewone gunnera](#). Bezocht op 03-01-2024.
- Gioria M & Osborne B, 2017. [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: Gunnera tinctoria](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Q-bank. [Gunnera tinctoria](#). Bezocht op 03-01-2024.
- Valkenburg JLCH van, Osborne BA, Westenberg M, 2023. The large Gunnera's (*G. tinctoria* and *G. manicata*) in Europe in relation to EU regulation 1143/2014. PLoS ONE 18(4): e0284665. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284665>